

Reis : Maarif Vekili Dr. Reşit Galip Beyfendi

Umumî Kâtip vekili: İbrahim Necmi Bey Celal Sahir Beye vekâlet etmiştir.

Âzalar: Ahmet Cevat, Besim Atalay, Hâmit Zübeyr, Ragıp Hulûsi Beyler.

-
- I- 7/6/933 Toplanması zaptı.
- II- Lûgat ve İstilah Kolunun iki tavriri.
- III- Neşriyat Kolunun bir tavriri.
- IV- Derleme Kolunun dördüncü aylık raporu.
- V- Lengüistik-Filoloji Kolunun tavriri.
- VI- Gelen kâğıtlar:
- A) Riyaseticümhur Kâtibi Umumîliğinin 8/6/933 tarih ve ⁴591 sayılı mektubu.
- B) Cümhuriyet Halk Fırkası Umumî Kâtipliğinin 7/6/933 tarih ve 39305 sayılı mektubu.
- C) Büyük Erkânıharbiye reisliğinin 11/6/933 tarih ve 42686 sayılı mektubu.
- Ç) Maarif Vekâletinin 10/6/933 tarih ve 2106 sayılı mektubu.
- D) Adliye Vekâletinin 6/6/933 tarih ve 13 sayılı mektubu.
- E) Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti reisliğinin 10/6/933 tarih ve 206 sayılı mektubu.
- F) İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasının 10/6/933 tarih ve 6755 sayılı mektubu.
- G) Agop Martayan Efendinin 6/6/933 tarihli mektubuna bağılı olarak gönderdiği tetkikler.
- Ğ) Balıkesir Halkevi dil, edebiyat, tarih şubesinin 6/6/933 tarih ve 23 sayılı mektubu.
- H) Konya-Argıthana İlmektep muallimi Gaffar Beyin Konya Maarif

Müdürlüğü vasıtasıyla gelen mektubu.

(Köy içtimaiyatına ait sözler ve modeller göndermiştir.)

1) Kösemihalzade Mahmut Ragıp Beyin mektubu.

2) M.Şakir Beyin istidası.

VII- Umumî Kâtipliğin ve muhasebenin müşterek teklifleri.

Geçen toplanmada ücretlerine zam kararı verilenler hakkında.

(Bu kararın bir Hazirandan itibaren tatbiki ve hademelerle daktilolara yapılan zamların, ellerine tam olarak geçmesi için maaşlarına o suretle ilâve edilmesi teklif olunmaktadır.)

I- 7/6/933 Toplanmasınının zaptı okundu, iki noktanın tashihi suretiyle kabul edildi.

II- Lûgat - İstilah Kolunun iki tavriri.

A- (Kol başı Celal Sahir Bey, doktorların istirahat tavsiyesi üzerine, seçilmiş olduğu (Şeyh Süleyman Efendi), (İbnü Mühenna) lûgatlerini tetkik eden ^{komisyon} komisyonlarda çalışamayacağını bildirmekte, bu vazifelere başka arkadaşların tayinini rica etmektedir.)

KARAR: Şeyh Süleyman Efendi Lûgatine Ahmet Cevat, Besim Atalay ve Abdülkadir Beyler bakacaklardır. Bu işi, aralarında vazife taksimi yaparak en kısa bir zamanda bitireceklerdir. (İbnü Mühenna) Lûgati ile de Hamit Zübeyr ve Hasan Fehmi Beyler Abdullah Battal Beyle birlikte meşgul olacaklardır. Bu Komisyon Vekâlette çalışacak, Reis Beyfendi de çalışma işini yakından takip edecektir.

B- İstilah Bölüklerinin hazırladıkları istilah kadrolarının basılması hakkında.

KARAR: Cemiyetin basılacak kâğıtları ve kitapları için 933 senesi bütçesinde yer ayrılmamıştır. Maarif Vekili Beyfendi bu gibi işlerin Devlet Matbaasında Vekâlet hesabına yapılacağını bütçenin

müzakeresi sırasında vadetmişti. Basılması istenen istilâh kadroları bir tezkere ile Vekâlete gönderilecek ve bunların bir an evvel Devlet Matbaasında bastırılması rica edilecektir.

III- Neşriyat Kolunun takriri.

(Bültenin tevzii, posta ile gönderilecek yerlere gönderilmesi, gerek abonelerden gerek tevzi merkezinden gelecek paraların alınması, bunların hesaplarının tutulması ve sair bültene ait bütün idare ve hesap işlerinin yapılması için Hakimiyeti Milliye Basmaevi ile mutabık kalındığı bildirilmekte ve, bu iş için ayda yalnız 15-20 lira bir masraf verileceği söylenerek kabulu rica edilmekte ve takirde yazılı şartlar dahilinde Kol başlığına salâhiyet verilmesi istenmektedir.)

KARAR: Kabul edildi ve kendisine takririnde yazılı şartlar dahilinde hareket etmesi için salâhiyet verildi.

IV- Derleme Kolunun dördüncü aylık raporu.

KARAR: Vilâyetlerden gelen fişlerin miktarını gösteren cetvel teksir edilerek her Vilâyete bir tamimle gönderilecektir. Bu tamimde Vilâyetlerimizin çoğunun henüz işin ehemmiyeti ile mütenasip derecede derleme fişleri göndermedikleri ve bu gibi Vilâyetlerin gayretlerini arttırmaları, bugünkü son derleme vaziyetlerinin ne merkezde olduğunu bildirmeleri rica edilecektir. Muallim ve müfettişlerin de mektep tatillerinden istifade ederek faaliyetlerini teksif etmeleri bildirilecektir.

V- Lengüistik - Filoloji Kolunun takriri.

(Ahmet Cevat Beyin Fransızcadan Türkçeye çevirdiği (Le Langage) adlı eserinin tetkik edildiği bildirilmekte ve bu eserin, Ahmet Cevat Bey tarafından dil inkılâbı ^{gerak} ~~hâli~~lerine göre gözden geçirildikten sonra bir an evvel neşri teklif olunmaktadır.)

KARAR: Ahmet Cevat Bey derhal eserin dil inkılâbı ^{gerak} ~~hâli~~lerine göre tadiline başlayacak ve tadil edilen kısımları peyderpey verecektir. Maarif Vekâletine bir tezkere yazılacak, bu tezkerede Umumî Merkez Heyetinin, Maarif Vekilinin de hazır bulunduğu bir toplantısında bu eserin basılmasına karar verdiği bildirilerek bir an evvel Matbaaya verilmesi rica olunacaktır.

Bu münasebetle Ragıp Hulûsi Beyin (Dil Sesleri İlmî) adlı eserinden de bahsedildi. Geçen toplanmada kendisine eserinin tadili için verilen üç ay müddet kısaltılacak ve Ahmet Cevat Bey gibi Ragıp Hulûsi Bey de derhal tadil işine başlıyarak gözden geçirdiği kısımları peyderpey basılmak üzere Maarif Vekâletine gönderecektir.

VI- Gelen kâğıtlar:

A) Riyaseticümhur Kâtibi Umumîliğinin 8/6/933 tarih ve ⁴591 sayılı mektubu.

(İstanbul Rum mektebi muallimlerinden Yorgi Yorgidis Efendi tarafından yazılmış ve Gazi Hazretlerine takdim kılınmış olan (Türkçe en eski dildir) adlı bir defterin gönderildiği bildirilmektedir.)

KARAR: Defter Lenguistik Koluna verildi. Riyaseticümhur Kâtibi Umumîliğine zaten teşekkür cevabı yazılmış olduğundan muallim Yorgi Yorgidis Efendiye teşekkür edilecek ve eserin alâkadar Kola havale edildiği bildirilecektir.

B) Cümhuriyet Halk Fırkası Umumî Kâtipliğinin 7/6/933 tarih ve 39305 sayılı mektubu.

(Bültene abone olunması için Fırka teşkilâtına ve Halkevlerine tamim yapıldığı bildirilmektedir.)

KARAR: Teşekkür mektubu yazılacak.

C) Büyük Erkânıharbiye Reisliğinin 11/6/933 tarih ve 42686 sayılı mektubu.

(Büyük Erkânıharbiyece bültene 19 abone yazıldığı ve bütün Orduya tamim yapıldığı bildirilmektedir.)

KARAR: Teşekkür mektubu yazılacaktır.

Ç) Maarif Vekâletinin 10/6/933 tarih ve 2106 sayılı mektubu.

(Tatil zamanının, muallimlerin derleme ve anket işine daha serbest olarak kendilerini vermeğe en müsait bir zaman olduğundan tatil devresinde derleme ve anket faaliyetlerine azamî derecede inkişaf vermeleri hakkında bütün Vilâyetlere telgraf-la bir tamim yapıldığı bildirilmektedir.)

KARAR: Mektup, dosyesine konacaktır. İqtimaa riyaset eden Maarif Vekili Reşit Galip Beyfendiye, yerinde yapılan bu tamimden dolayı Merkez Heyeti âzaları teşekkür ettiler.

D) Adliye Vekâletinin 6/6/933 tarih ve 13 sayılı mektubu.

(Bültene abone olunması için tamim yapıldığı bildirilmektedir.)

KARAR: Teşekkür cevabı yazılacak.

E) Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti Reisliğinin 10/6/933 tarih ve 206 sayılı mektubu.

(Has isimlerin yazılış tarzlarına ait Cemiyetin mütalâası istenmektedir.)

KARAR: Evvelce bu meselenin tetkik ve bir karara bağlanması için verilmiş bir karar vardı. Bu karara göre T.D.T. Cemiyetinden Celal Sahir, Hasan Âli Beylerle Maarif Vekâletinden istenecek zatlerden mürekkep bir Komisyon yapılacak, bu işi bu Komisyon müzakere edecekti. Celal Sahir Beyin rahatsızlığı ve Hasan Âli Beyin İstanbulda bulunması dolayısıyla Türk Tarihi Tetkik Cemiyetinin de iştirakiyle has isimler hakkında yeni bir Komisyon yapıldı. Bu Komisyona

T.T.T.C. den: Sadri Maksudi ve Hasan Fehmi Beyler

T.D.T.C. den: Ahmet Cevat ve İbrahim Osman Beyler

Maarif Vekâletinden M.T.T.H.Reisi İhsan Bey.

dahildirler. Tarih Cemiyetinin mektubu bu yeni Komisyona tevdi edilecektir. Meselenin ehemmiyetine ve müstaceliyetine binaen İhsan Beyle görüşülecek, Komisyonun toplanma zamanları tespit edilecektir.

F) İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasının 10/6/933 tarih ve 6755 sayılı mektubu.

(Oda tarafından çıkarılan mecmuada bir Dil köşesi ayrıldığı ve bu köşeye girecek yazıların daha evvel Odaca seçilmiş bir Heyet tarafından tetkik ettirilmekte olduğu bildirilmektedir.)

KARAR: Gösterilen alâkadan dolayı Odaya teşekkür cevabı yazılacak ve mecmua, Dil köşesinde bulunan kelimeler ticarî istilâh mahiyetinde görüldüğünden, Lûgat - Istilâh Koluna verilecektir.

B) Agop Martayan Efendinin 6/6/933 tarihli mektubuna bağılı olarak gönderdiği tetkikler.

KARAR: Agop Martayan Efendiye teşekkür mektubu yazılacaktır. Gönderdiği etütler tetkik edilmek üzere Lengüistik - Filoloji Koluna verilecektir. Kol, tetkikatı neticesini raporla ~~neyin~~ Merkez Heyetine bildirecektir.

C) Balıkesir Halkevinin 6/6/933 tarih ve 23 sayılı mektubu.

(Nizamname mucibince dışarı teşkilât âzalarının isimleri bildirilmektedir.)

KARAR: Âzalar tasdik edildi. Teşekkür ve muvaffakiyet temenni edilecektir.

H) Konya-Argıthanı İlköğretim muallimi Gaffar Beyin Konya Maarif Müdürlüğü vasıtasıyla gelen mektubu.

(Köy içtimaiyatına ait sözler ve modeller göndermiştir.)

KARAR: Gaffar Beye büyük bir emek sarfiyle meydana getirdiği modeller için Umumî Merkez Heyetinin çok mütehassis olduğu bildirilecek ve bu gayretli çalışmasından Maarif Vekilinin de haberdar edildiği kendisine yazılacaktır. Cemiyetin reisi Dr. Reşit Galip Beyfendi, Maarif Vekili sıfatıyla bu muallimin resmen takdir edildiğini ve matbuat vasıtasıyla de bu takdir keyfiyetinin ilân olunmasını teklif etti. Bu teklif Umumî Merkez Heyetinin takdir edilecekler hakkında evvelce vermiş olduğu karara muhalif görülmedi. Çünkü muallim Gaffar Bey derlediği sözlerle beraber köy içtimaiyatına, köyde kullanılan ev eşyalarına ve saireye ait bir sandık dolusu örnek te göndermiştir. Bu itibarla Vekil Beyfendinin teklifi kabul edildi. Matbuatta bu muallimin takdir edildiğinden bahsedilirken gönderdiği örneklerin de fotoğrafları alınarak klişelerinin bastırılması muvafık görüldü.

I) Kösemihalzade Mahmut Ragıp Beyin mektubu.

(Halkiyat, Anadolu musiki ve oyunlarına ait Cemiyet Merkezine gönderilmiş olan derleme malzemesinden tatil devresinde tetkik etmeği istemektedir.)

KARAR: Cemiyete gelmiş olan herhangi bir malzeme, prensip olarak Cemiyet Merkezinden dışarı çıkarılamaz. Mahmut Ragıp Beyin tetkik teklifi, Cemiyet Merkezinde yapılmak kaydı ile kabul olunmuştur.

1) M. Şakir Beyin istidası.

(Ailesini getirtmek üzere para yardımı istemektedir.)

KARAR: M.Şakir Beye borç suretiyle 100 lira verilecektir. Şakir Bey borcunu, Sıhhat Vekâletinden aile harcırahını aldığı zaman ödeyecektir.

VII- Umumî Kâtipliğın ve muhasebenin müşterek teklifleri.

(Geçen toplanmada ücretlerine zam kararı verilenler hakkında, bu kararın bir Hazirandan itibaren tatbiki ve hademelerle daktilolara yapılan zamların, ellerine tam olarak geçmesi için maaşlarına o suretle ilâve edilmesi teklif olunmaktadır.)

KARAR: Bu teklif üzerine zam meselesi yeniden görüşüldü ve şu kararlar verildi:

Hademelere: Ücretlerine beşer lira yerine altışar lira zam yapılacaktır.

Daktilolara: Ücretlerine onar lira yerine on ikişer lira zam yapılacaktır.

Kemalettin Şükrü Beye: Ayda masraf faslından 28 lira mesken bedeli verilecektir.

Bu zamlar Haziran ayının ilk gününden muteber olacaktır.

Yaz çalışmaları hakkında:

Geçen toplanmada verilen karar Hami Reis Gazi Hazretlerinin yüksek tasviplerine arz edilecektir.

Anket zeyli için karar:

Celal Sahir ve İbrahim Neomi Beylerin beraberce hazırladıkları liste Anket Komisyonuna verilecektir. Komisyon bir taraftan bu listenin tamamlanması için çalışacak bir taraftan da hazırlanmış olan bu listeyi ^{muayene hususunda bir sıra tasbit} tenzih edecektir.

Kilisli Rifat Beye yazılacak mektup:

Kilisli Rifat Beyin Reis Beyfendiye gönderdiği bir mektup üzerine şu karar verildi:

Kilisli Rifat Beye Divan işinin Haziren sonuna kadar biteceği hakkındaki yazılı vadinin senet ittihaz edildiği bildirilecek, tercüme tamamlanır tamamlanmaz zahmet ve yorgunluğunu karşılayacak ve Cemiyetin malî kudretiyle mütenasip küçük bir yardımda bulunulacağı yazılacaktır.

M. Şakir

Abdullah

Ragıp Halim

B. Şakir

H. F. İber